OIKEUSMINISTERIÖ

Lainvalmisteluosasto
LsN Lauri Rautio

19.2.2019

U 33/2018 vp
jatkokirjelmä

ASIA: Lainvalvontaviranomaisen rajat ylittävä pääsy sähköiseen todistusaineistoon (U 33/2018 vp jatkokirjelmä)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Valtioneuvoston U-kirjelmää U 33/2018 vp koskeneessa liikenne- ja viestintävaliokunnan kuulemisessa 4.9.2018 esitetyn mukaisesti asiassa on kyse komission 17.4.2018 antamista asetus- ja direktiiviehdotuksista (COM(2018) 225 final ja COM(2018) 226 final), joilla pyritään tehostamaan ja nopeuttamaan rajat ylittävissä tilanteissa lainvalvontaviranomaisten pääsyä sähköiseen todistusaineistoon, kuten sähköpostitietoihin tai pilvipalveluihin tallennettuihin tietoihin. Neuvoston yleisnäkemys asetusehdotuksesta hyväksyttiin oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa joulukuussa 2018.

Tämänhetkisen tiedon mukaan 7.-8.3.2019 pidettävässä oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa jäsenvaltioilta tiedustellaan, hyväksyvätkö nämä neuvoston yleisnäkemyksen direktiiviehdotuksesta pohjaksi Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten. Direktiiviehdotuksessa säännellään palveluntarjoajien laillisten edustajien nimittämistä, jotta näille edustajille voitaisiin toimittaa todistusaineiston toimittamista koskevia pyyntöjä ja määräyksiä. Direktiiviehdotus ei edellytä toimiakseen mainittua asetusta eikä direktiivi aikaansaisi kyseisessä asetusehdotuksessa tarkoitettuja suoran yhteistyön velvoitteita. Direktiiviä voitaisiin soveltaa myös muiden rikosoikeudellisen yhteistyön instrumenttien mukaisessa yhteistyössä. Valtioneuvoston U-kirjelmässä U 33/2018 vp tai sitä koskeneissa eduskunnan lausumissa direktiiviehdotuksessa ei ole nähty merkittäviä ongelmia.

Työryhmäkäsittelyssä on tehty direktiiviehdotukseen suhteellisen vähäisiä muutoksia eikä direktiiviehdotusta ole neuvotteluissa pidetty erityisen ongelmallisena. Ehdotuksen sisältämä palveluntarjoajan määritelmä on yhdenmukaistettu vastaamaan mainitusta asetusehdotuksesta hyväksytyn neuvoston yleisnäkemyksen muotoilua siten, että määritelmää on muun ohessa yhdenmukaistettu tietoverkkorikoksia koskevan Budapestin yleissopimuksen sisältämän määritelmän kanssa. Lisäksi johdanto-osan kappaleisiin on otettu esimerkkejä palveluista, joita tarjoavat palveluntarjoajat sisältyvät määritelmään. Direktiiviehdotuksen 3 artiklaan on tehty vähäisiä muutoksia, joilla on pyritty selventämään laillisen edustajan asemaa ja vastuukysymyksiä. Ehdotuksen 4 artiklassa on täsmennetty yhteistyön sujuvuutta koskevaa sääntelyä, ehdotuksen 5 artiklassa taas tarkennettu sääntelyä siitä, mistä direktiivin kansallisen täytäntöönpanolainsäädännön vastaisista toimista jäsenvaltioissa tulisi olla käytössä seuraamuksia. Ehdotuksen 6 artiklassa tehdyillä muutoksilla on selvennetty keskusviranomaisten velvoitetta koordinoida ja tehdä yhteistyötä toistensa ja Euroopan komission kanssa direktiivin yhdenmukaisen

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

soveltamisen varmistamiseksi. Ehdotuksen 7 artiklassa alkuperäistä kuuden kuukauden täytäntöönpanoaikaa on ehdotettu pidennettäväksi joko 18 tai 24 kuukauteen. Keskusteluja ehdotuksen sisällöstä jatketaan vielä tulevina viikkoina.

Valtioneuvosto katsoo, että todistusaineiston saatavuuden ja rikosvastuun toteutumisen kannalta merkitystä ei tulisi olla sillä, onko todistusaineisto EU:iin sijoittautuneella vai EU:n ulkopuolisella palveluntarjoajalla. Valtioneuvosto pitää siksi perusteltuna, että pyritään luomat säännöt laillisten edustajien nimittämiselle EU:n alueelle todistusaineiston keräämiseksi rikosasioissa.

Valtioneuvosto korostaa, että direktiiviehdotusta koskeva kanta ei vaikuta Suomen varaukselliseen kantaan koskien asetusehdotusta sähköistä todistusaineistoa rikosasioissa koskevista eurooppalaisesta esittämismääräyksestä ja säilyttämismääräyksestä sen nykyisessä muodossa. Valtioneuvosto pitääkin keskeisenä, että direktiiviehdotus ei edellytä toimiakseen kyseistä asetusta eikä myöskään aikaansaa kyseisessä asetusehdotuksessa tarkoitettuja suoran yhteistyön velvoitteita. On perusteltua, että direktiiviä voitaisiin soveltaa myös muiden rikosoikeudellisen yhteistyön instrumenttien mukaisessa yhteistyössä.

Valtioneuvosto voi edellä esitetyn perusteella hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksen direktiiviehdotuksesta pohjaksi Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten viimeisimmässä puheenjohtajan asiakirjassa ehdotetussa tai sitä keskeiseltä sisällöltään vastaavassa muodossa.